SIS kuharica

Diskretni

Prisilni odziv

- 1. To je partikularno rješenje
- 2. Pretpostavimo oblik prema u(n)
- 3. Odredimo K

Prirodni odziv

- 1. To je homogeno rješenje
- 2. Pretpostavimo da je C puta q na n
- 3. Odredimo q uvrštavanjem u izvornu jednadžbu (ali s desne strane je nula)
- Odredimo C pomoću početnih uvjeta PAZI početni su za cijeli y ne samo za homogeno pa onda napišeš y = yH + yP i onda tek određujemo C

Odziv mirnog sustava

- 1. Kada su početni uvjeti jednaki 0
- 2. Odredimo homogeno i partikularno rješenje

ili ako imamo H(z)

- 1. Pretvorimo u(n) u U(z)
- 2. Y(z) = H(z) * U(z)
- 3. Odredimo Y1(z) = Y(z) / z
- 4. Rastavimo Y1(z) na parcijalne razlomke
- 5. Pomnožimo Y1(z) da dobijemo opet Y(z)
- 6. Vraimo Y(z) u y(n)

Odziv nepobuđenog sustava

- 1. Kada je u(n) = 0
- 2. Opet izračunaš početne uvjete jer sada nemaš yP
- 3. Oznaka je y0

Stabilnost

- 1. Treba odrediti prijenosnu funkciju
- 2. Odredimo polove tj. nul točke nazivnika
- 3. Ako je su **svi moduli polova manji od 1**, sustav je STABILAN (|z| < 1)

Prijenosna funkcija

- 1. Napravimo Z tranformaciju svega ($y(n x) \longrightarrow Y(z) * z ^ (-x)$) i ($u(n x) \longrightarrow U(z) * z ^ (-x)$)
- 2. Nađemo omjer Y(z)/U(z) i to nam je H(z)
- 3. Sredimo izraz da nema negativnih potencija kod z (množimo brojnik i nazivnik s z ^ nešto)

Impulsni odziv

- 1. Odredimo prijenosnu funkciju H(z)
- 2. Podijelimo sa z da dobijemo H1(z) = H(z)/z
- 3. Dobiveni izraz rastavimo na parcijalne razlomke (A, B, C...)
- 4. Rastavljeni H1(z) pomnožimo sa z da dobijemo opet H(z)
- 5. H(z) pretvorimo u h(t)

Odziv mirnog sustava na pobudu u(n)

Mirni sustav je sutav gdje su početna stanja jednaka nuli

- 1. Pretvorimo u(n) u U(z)
- 2. Napravimo umnožak Y(z) = U(z) * H(z)
- 3. Pretvorimo Y(z) u y(t)

Odrediti H(z) uz zadan h(t)

- 1. Napravimo Z transformaciju
- 2. Sredimo izraz množenjem sa z ^ nešto

Uz poznati H(z) odrediti jednadžbu diferencija

- 1. H(z) = Y(z)/U(z) i H(z) obično bude zadan kao razlomak
- 2. Razlomak taj podijelimo s najvećom potencijom od z
- 3. Izjednačimo H(z) u obliku razlomka i Y(z)/U(z)

- 4. Izmnožimo u "križ" i dobijemo umnoške Y(z) i potencija z s jedne, odnosno U(z) i potencija z s druge strane
- 5. Potencije z zamijenimo s odmacima u argumentima y(n) i u(n) npr. z^-3 * Y(z) daje y(n 3) i analogno za U(z)

Odrediti frekvencijsku karakteristiku uz poznati H(z)

- 0. Treba imati H(z) gdje su potencije od z negativne
- Umjesto z uvrsimo e ^ (j * OMEGA) tj. dobijemo H(e ^ (j * OMEGA))
- Amplitudno-frekvencijska karakteristika je MODUL od H(e ^ (j * OMEGA))
- Fazno-frekvencijska karakteristika je arctg (y OD BROJNIKA / x OD BROJNIKA) arctg (y OD NAZIVNIKA / x OD NAZIVNIKA) gdje je x realni, a y imaginarni dio
- napomena kod fazne: trebat će e ^ (j * OMEGA) pretvoriti u
   cos (OMEGA) j sin (OMEGA) da možemo jasno odvojiti
   realni i imagirani dio

Odziv na svevremensku pobudu

Dobit ćemo pobudu ala cos ili sin gdje je jasno koji je OMEGA

- 1. Treba nam frekvencijska karakteristika
- 2. Umjesto **OMEGA** u uvrstiti dobiveni iz pobude npr. pi / 2
- 3. I onda koristeći amplitudnu frek. i faznu frek. karakteristiku

konstruiramo odziv koristeći formulu:

- AMPLITUDNA FREK. * zadana pobuda (SVE KAKO JE ZADANO plus FAZNA FREK.)
- npr. ako je u(n) = 4 * cos (pi / 2) onda je rješenje AMPLITUDA
  * 4 * cos (pi / 2 + FAZA)

Odziv na svevremensku EKSPONENCIJALU

- 1. Ima formula koja kaže $\mathbf{y(n)} = \mathbf{H(z)} * \mathbf{U} * \mathbf{z} ^ \mathbf{n}$ gdje je z baza eksponencijale
- npr. ako je 3 $\hat{n}$, a U je konstanta ispred eksponencijale onda je ovo formula y(n) = H(3) * 1 * z $\hat{n}$ 3

Konvolucijski zbroj i svevremenska eksponencijala

1. Koristimo formulu za konvolucijsku sumu

Imamo u(n) zadan kao nekakv niz brojeva { 1, 0, 1/81, 0, 1/6561... }

- 1. Pretvorimo u U(z)
- Napišemo U(z) u obliku sume i onda obično bude suma geometrijskog reda:

$$s \ = \ \sum_{k=0}^{\infty} a r^k = rac{a}{1-r}$$

3. Dalje ovisi o tipu zadatka

Kontinuirani

Odrediti frekvencijsku karakteristiku uz poznati H(s)

- 1. Umjesto s uvrsimo **j** * **omega** tj. dobijemo H(**j** * **omega**)
- 2. Amplitudno-frekvencijska karakteristika je MODUL od H(${f j}$ * omega)
- Fazno-frekvencijska karakteristika je arctg (y OD BROJNIKA / x OD BROJNIKA) arctg (y OD NAZIVNIKA / x OD NAZIVNIKA) gdje je x realni, a y imaginarni dio
- napomena kod fazne: trebat će e ^ (j * OMEGA) pretvoriti u
   cos (OMEGA) j sin (OMEGA) da možemo jasno odvojiti
   realni i imagirani dio

Uz poznati H(s) odrediti diferencijalnu

- 1. H(s) = Y(s)/U(s) i H(s) obično bude zadan kao razlomak
- 2. Izjednačimo H(s) u obliku razlomka i Y(s)/U(s)
- 3. Izmnožimo u "križ" i dobijemo umnoške Y(s) i potencija s s jedne, odnosno U(s) i potencija s s druge strane
- 4. Umnoške Y (ili U) s potencijama od s zamijenimo s prikladnim derivacijama (inverzni Laplace)

Impulsni odziv pomoću Laplace

 Prebacimo sve u donje područje (tj. roknemo Laplace-a) Ako nema početnih uvjeta, valjda gledamo kao mirni sustav

- 2. Dobit ćemo Y(s) i U(s)
- 3. Napravimo omjer Y(s) kroz U(s) i to nam je H(s) prijenosna funkcija
- 4. Napraviti parcijalne razlomke ako treba
- 5. Vratiti H(s) u h(t)

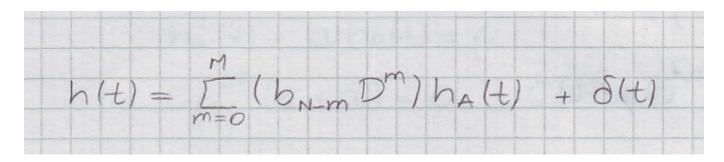
Stabilnost

- 1. Treba odrediti prijenosnu funkciju
- 2. Odredimo polove tj. nul točke nazivnika
- 3. Ako je su svi realni dijelovi nul točki negativni (Re{ s } < 0)
- sustav je STABILAN

Impulsni odziv sustava u vremenskoj domeni

- 1. Ulaz nam je Diracova delta funkcija
- 2. Nađemo oblik yH tako da uvrsimo umjesto y $\mathbf{C} * \mathbf{e} ^{\mathbf{c}}$ ($\mathbf{s} * \mathbf{t}$)
- 3. Iz toga ćemo dobiti vrijednosti s, napišemo izraz za $yH = C1 * e^s1t + C2 * e^s2t$ osim ako je dupla nul točka onda je $yH = C1 * e^s1t + C2 * t * e^s1t$
- 4. Isti izraz koristimo za **hA**
- 5. Gledamo najveću derivaciju y kod početnog izraza taj stupanj označimo s n, onda će n 1 derivacija od hA u 0+ biti jednaka
  1 tj. hA (n-1) (0+) = 1, ostali početni uvjeti za hA su 0
- 6. S tim početnim uvjetima možemo odrediti sada konstante C1 i C2 iz hA

- 7. Nakon što imamo konstante, imamo i hA u potpunosti
- 8. Sada trebamo odrediti h (t) iz tog hA (t) to se radi prema formuli:

$$h(t) = \begin{cases} \sum_{m=0}^{M} (b_{N-m}D^m)h_A(t), & t \ge 0, \quad M < N \\ b_0\delta(t) + \sum_{m=0}^{M} (b_{N-m}D^m)h_A(t), & t \ge 0, \quad M = N \end{cases}$$
(26)

Odziv sustava na pobudu u(t) pomoću konvolucijskog integrala

- Prvo trebamo gledati preklapanje h(t) i u(t Tau) da utvrdimo granice intergrala - grafički
- 2. Izračunati integral po formuli:

$$y(t) = u(t) * h(t) = \int_{-\infty}^{t} u(\tau)h(t-\tau)d\tau.$$

Odziv mirnog sustava

1. Možemo putem konvolucijskog integrala

Odziv nepobuđenog sustava y0

- 1. Ulaz je jednak nuli
- 2. y0 = yH jer nema yP

Totalni odziv

1. yT = yM + y0 (totalni je zbroj mirnog i nepobuđenog odziva)

ili možemo

- 1. Nađemo oblik yH tako da uvrsimo umjesto y C * e ^ (s * t)
- 2. Iz toga ćemo dobiti vrijednosti s, napišemo izraz za $yH = C1 * e^s1t + C2 * e^s2t$ osim ako je dupla nul točka onda je $yH = C1 * e^s1t + C2 * t * e^s1t$
- 3. Pretpostavimo partikularno rješenje prema zadanom ulazu:
  - ullet ako je polinom onda K0 + K1 * t ili recimo samo K0
- ako je e, onda C * e ^ t
- 4. Odredimo konstante partikularnog rješenja
- 5. Napišemo y = yH + yP i iz početnih uvjeta odredimo konstante kod homogenog

Ima fora s početnim uvjetima u šalabahteru. Ovo korisimo recimo kada

nam zadaju y(0-), a nama treba y(0+) za rješavanje:

$$y(0^+) - y(0^-) = b_0 u(0^+)$$

 $y'(0^+) - y'(0^-) + a_1 y(0^+) - a_1 y(0^-) = b_0 u'(0^+) + b_1 u(0^+)$